

Zbiór raportów naukowych

**Pedagogika. Problemy, osiągnięcia,
innowacyjność, praktyki, teoria**

29.04.2015 - 30.04.2015

12. Дзина Л.С., Костіков О.П.	54
ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМИ WOLFRAMALPHA НА УРОКАХ ФІЗИКИ У ЗОШ	
13. Лазаренко С. В.	58
СПЕЦИФІКА РОБОТИ З ГАЗЕТНИМ ТЕКСТОМ ПІД ЧАС ВИКЛА- ДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ІНОФОНАМ	
14. Сіроткіна Т.В.	62
УМОВИ ЕФЕКТИВНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ТЕХНОЛОГІЇ КОРЕКЦІЇ ФІЗИЧ- НОГО РОЗВИТКУ СЛАБОЗОРИХ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	
15. Терещенко С.В.	68
ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ КРЕАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПІДЛІТКІВ	
16. Якименко С.И.	72
ПРОЕКТ ИНТЕГРИРОВАННОЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ПРОГРАММЫ „МИР ВОКРУГ МЕНЯ” ДЛЯ ДОУ	
17. Нечаева Л. В.	76
ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СИСТЕМУ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	
18. Максименко Н.Б.	82
ТЕХНОЛОГІЯ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ЯК КОМПОНЕНТ СИСТЕМИ ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ МО- ЛОДШОГО ШКОЛЯРА	
19. Дорошенко З.П.	85
ДОШКОЛЬНОЕ УЧЕБНОЕ ЗАВЕДЕНИЕ: ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ И СТРА- ТЕГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ОРГАНИЗАЦИИ ПЛАНИРОВАНИЯ РАБОТЫ	
20. Мартинюк А.Ю.	92
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ – ГО- ЛОВНЕ ЗАВДАННЯ РОБОТИ КАФЕДРИ В УМОВАХ КРЕДИТНО- МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ	
21. Тушева В.В.	101
ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД У ФОРМУВАННІ НАУКОВО-ДОСЛІД- НИЦЬКОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МУЗИКИ В ПРОЦЕ- СІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ	

Терещенко С.В.

Вчитель музичного мистецтва та художньої культури СШ№25 м. Мелітополя, аспірант кафедри теорії і методики музичної освіти та хореографії Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Б.Хмельницького

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ КРЕАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПІДЛІТКІВ

Анотація. Стаття присвячена висвітленню змісту моделі креативної компетентності особистості та особливостей її формування у школярів-підлітків у процесі вивчення мистецьких дисциплін.

Ключові слова: креативна компетентність, особистість підлітка, інновації, наочність, мультимедійні технології.

Інноваційні тенденції у сучасному стані реформування загальної середньої освіти в Україні, мають визначне значення. Особливої уваги набувають освітні компетентності, як визначальні чинники повноцінного розвитку особистості, а отже, освітній простір має бути сприятливою умовою для їх формування.

У своєму розумінні компетентності ми виходимо з її визначення, сформульованого В.Луговим як основної характеристики якості освіти, яка набувається у процесі навчання і є інтегрованою здатністю учня, що складається із знань, умінь, досвіду, цінностей і ставлення, які можуть цілісно реалізовуватися на практиці [4].

Актуальність дослідження ролі креативної компетентності у формуванні особистості учнів підліткового віку пов'язана з тим, що саме цей вік постає як один з найважливіших етапів в житті людини, коли особистість учня набуває змін на фізіологічному, психічному та розумовому рівнях. Дослідження проблеми розвитку креативної особистості займалися Г.Айзенк, А.Алейнікова, Д.Боговяленська, А.Маслоу, В.Моляко, С.Сисоева, Б.Юсов. Психолого-педагогічний аспект досліджуваної проблеми висвітлено у наукових працях М.Басова, Л.Божович, Дж.Брунера, Л.Виготського, Дж.Гілфорда, Г.Падалки, О.Ростовського, Н.Сегеди, Т.Холод, О.Щолокової та інш. Наукові дослідження питання креативної компетентності та її місця у структурі особистості учнів створюють міцне підґрунтя у філософсько-методологічному, соціально-психологічному та педагогічному аспекті.

Спираючись на гносеологічний потенціал соціально-гуманітарного знання, сформульований у результаті контент-аналізу зазначених наукових позицій ми розглядаємо креативну компетентність підлітків як самостійне новоутворення, інтегральну багатофакторну інтелектуальну властивість особистості, що є поєднанням психічних властивостей (мислення, уваги, уяви), які у процесі мистецького впливу на особистість набувають якостей асоціативно-образного мистецького мислення, творчої уяви та художньої спостережливості.

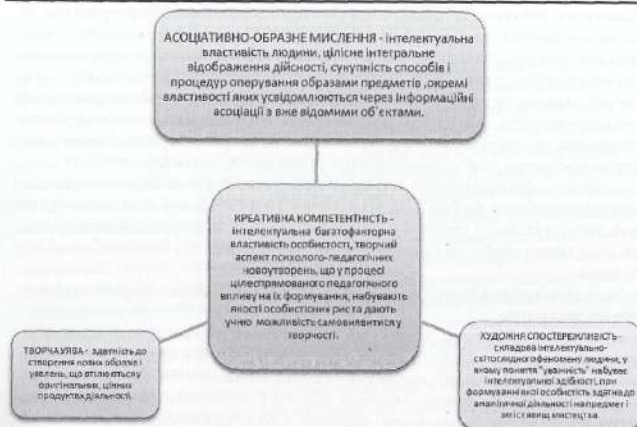

Рис.1 Модель креативної компетентності

Нає цікавиг місце креативної компетентності у структурі особистості школярів підліткового віку. Вивчаючи особливості цієї вікової категорії, спостерігаємо, що у школярів-підлітків ускладнюється сприймання простору, часу, тексту, картин, музики. Слухові, зорові, чуттєві уявлення, що виникають у процесі сприйняття підлітком мистецтва, сприяють психічному розвитку його особистості [1].

Креативна компетентність є інтегральною багатофакторною властивістю особистості, що обумовлює розвиток творчих здібностей. Водночас це і самостійне новоутворення, індивідуально-психологічна особливості. Критеріями креативної компетентності виступають асоціативно-образне мислення, творча уява, художня спостережливості, що у процесі цілеспрямованого педагогічного впливу на їх формування набувають якості особистісних рис та дають можливість учням самовиявитися засобами музичного мистецтва у творчій діяльності.

Вільні сполучення різноманітних образів, концентрація уваги, побудова нових смислів та форм у мистецькій діяльності - особистісні процеси, що сприяють формуванню в учнів креативної компетентності. Найбільш активно креативна компетентність формується засобами мистецтва, тому головна мета предметів естетичного циклу (музичне та образотворче мистецтво, художня культура) повинна охоплювати особистісний розвиток учнів і збагачення їх емоційно-естетичного досвіду, спонукати до потреби в творчій самореалізації та духовно-естетичному самовдосконаленні [4]. Залучення школярів до мистецької діяльності має за мету формування особистісних якостей та креативної компетентності.

Формування креативної компетентності у структурі особистості підлітка досягається зміною підходу вчителя до викладання дисципліни. Важливим на су-

часному етапі розвитку середньої освіти стає принцип інновації. Цей термін має латинське походження і в перекладі означає оновлення, зміну, введення нового. У педагогічній інтерпретації інновація означає нововведення, що поліпшує хід і результати навчально-виховного процесу. В. Загвязинський вважає, що нове у педагогіці – це не лише ідеї, підходи, методи, технології, які у таких поєднаннях ще не висувались або ще не використовувались, а й той комплекс елементів чи окремі елементи педагогічного процесу, які несуть у собі прогресивне начало, що дає змогу в ході зміни умов і ситуацій ефективно розв'язувати завдання виховання та освіти [2].

У розробці педагогічної технології формування креативної компетентності школярів підліткового віку ми виходили з висновку Н.Сегеди про праксіологічні тенденції, які утворилися у сучасній педагогіці музичної освіти, що визначають успішність розв'язання проблеми творчого самовираження школярів засобами музичного мистецтва:

– обов'язковий цілеспрямований художньо-педагогічний супровід музично-творчого виховання;

– організація таких занять, що забезпечують самовираження дитини без втручання учителя, без його спроб маніпулювати увагою учня, спрямовувати фантазію у певному напрямі за допомогою тих чи інших обмежень;

– організація музично-творчого розвитку, націленого на конструювання учнями музичних п'єс за допомогою широкого кола сучасних технічних засобів (від елементарної звукозаписувальної апаратури, найпростішого синтезатора до сучасних музично-електронних комплексів та комп'ютерних програм) [6, с.146].

Сформульовані педагогом-науковцем тенденції вимагають застосування певних технологій. Зокрема, технологія наглядного навчання впродовж багатьох століть не залишає своєї актуальності. Її інноватика полягає у розумінні сучасних уподобань учнівської молоді та демонстрації наочних зразків з урахуванням цих особливостей. В останній час принцип наочності все частіше став розглядатися не як допоміжний, а як один з основних принципів у навчанні школярів-підлітків. Адже, наочність активізує мислення школярів, сприяє кращій організації уваги, розвиває творчу уяву.

На уроках художньо-естетичного циклу варто застосовувати два різновиди наочності – предметну (демонстрація музичного інструменту – скрипки, гітари, флейти, бандури; говорючи про вогонь знань можна запалити факел або свічку; запросити на урок мати із маленькою дитиною доречно при вивченні коліскової тощо) і образну (картинки, малюнки, схеми, фотокартки). Для підлітків важливо, щоб учитель був обізнаним у сучасних уподобаннях, характерних для цього вікового періоду (учні захоплюються фентезі, коміксами, фантастичними образами, комп'ютерними іграми).

1.

2.

3.

1. ілюстрація до балади «Лісовий цар» Ф.Шуберта
2. співставлення мажору і мінору
3. марина у комп'ютерній графіці

Така наочність викликає позитивні емоції в підлітків, пробуджує і розвиває їх фантазію, виконує важливу роль у формуванні креативної компетентності.

Медіатехнології пов'язані із створенням медіа-продуктів: електронних книг, енциклопедій, комп'ютерних фільмів, баз даних. У цих продуктах об'єднуються текстова, графічна, аудіо- та відеоінформація, анімація. Застосування медіатехнологій у викладенні дисциплін художньо-естетичного циклу сприяє підвищенню якості знань учнів підліткового віку, сприяє концентрації уваги, підвищують інтерес до навчального матеріалу. Використання на уроці мистецтва ТЗН (проектор, інтерактивна дошка, плазмовий телевізор, доступ до Інтернет мережі) та аудіовізуальних засобів навчання (презентації, демонстрації, електронні посібники, відеофільми, прослуховування запису у форматі MP3) дають змогу підвищити рівень зацікавленості підлітків предметом і допомагають вчителю вирішувати такі завдання: надання різноманітної орієнтовної інформації за темою уроку, що стимулюватиме пізнавальну активність учнів; зробити доступними для учнів експертвідібраний матеріал (віртуальні подорожі крізь простір і час, відеофільми документальні, уривки художніх фільмів, мюзиклів; відеозаписи театральних вистав, балетних та оперних спектаклів, а також динамічні паузи – арт-дії); оптимізувати динаміку викладу матеріалу; застосувати прийоми фасілітації.

Отже, розуміння вчителем змісту креативної компетентності визначає вибір оптимальних культуро-і природо відповідних педагогічних засобів до яких належать ті інноваційні технології музичного навчання, що сприяють вирішенню проблеми формування креативної компетентності в учнів підліткового віку. Перспективи подальших досліджень складає виокремлення комплексу педагогічних принципів, які визначатимуть успішність формування креативної компетентності підлітків на уроках мистецтва.

Література

1. Вікова та педагогічна психологія: Навчальний посібник./О.В.Скрипченко, Л.В.Долинська, З.В.Огороднійчук та інш. – К.: Просвіта, 2001. – 415 с.
2. Загвязинский В.И. Теория обучения: современная интерпретация. Учебное пособие для студентов высших педагогических учебных заведений. /В.И.Загвязинский. – М.: 2001. – 192 с.
3. Компетентнісний підхід в освіті: теоретичні засади і практика реалізації: матеріали методол. семінару 3 квіт. 2014 р., м.Київ: [у 2 ч.]. Ч.1 / Нац. акад. пед. наук України; [редкол.: В.Г.Кремень, В.І.Луговий, та ін.] – К.: Ін-т обдарованої дитини НАПН України, 2014 – 370 с.
4. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). /Г.М.Падалка. – К.: Освіта України, 2008. – 274с.
5. Сегеда Н.А. Практикологічні тенденції розв'язання проблеми творчого самовираження школярів у світових музично-методичних ідеях кінця ХХ – початку ХХІ століття / Н.А.Сегеда // Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету: зб. наук. статей / Редкол.: І. П. Аносов (голов.ред.) та ін. – Мелітополь, 2014 – Випуск 2 (11). – С. 142-147.